

Christian Lindberg, 26 år och resande i trombon – 25 konserter på 30 dagar nyligen BILD: TORBJÖRN CARLSON

Unik.

Ett av svenska språkets mest misshandlade ord och ett som håller på att slitas ut av att användas i alla upptänkliga sammanhang. Dock finns det tillfällen då det passar perfekt. Till exempel som beskrivning av Christian Lindberg, tjugosex år gammal och resande med trombon, solist i går vid Malmösymfonikernas tisdagskonsert.

Han är nämligen inte vilken brunnsblåsare som helst utan något just så unikt som solotrombonist på helid.

– Såvitt jag vet är jag ensam om det, säger han. Jag passar ganska bra för att spela solo.

Den senaste av Christian Lindbergs många framgångar kom för en månad sedan. Då vann han både första pris och specialpriset vid Frank Martin-tävlingen i Utrecht. Ett omedelbart resultat av vinsterna blev tre konserter i Holland.

Nära idealet

– Vanligtvis brukar det ta lång tid innan man ser någon effekt av det här slagets framgångar, konsertföreningarna brukar ju boka två år i förväg. Vi får väl se... I år gör jag sextio till sjuttio konserter och det ligger faktiskt ganska nära idealet.

Lindberg kommer från Stockholm och började inte spela trombon förrän vid sjutton års ålder. Tidigare hade han provat andra instrument, detta var det första han sög sig fast vid på allvar.

Unik...

– Jag har framför allt en passion för musik, säger han. Att det blev trombon är mera en slump.

Musikaliteten är i alla fall knappast någon tillfällighet, det illustreras av lutprofessor broder Jakob med all önskvärd tydlighet.

Nå, efter det lite sena startskottet gick det desto raskare. Christian Lindberg studerade vid Stockholms Musikhögskola och Royal College of Music i London och sedan dess har stipendier, priser och dedicerade verk regnat över honom. TV och konserter i många länder plus två solo-LP är andra mått på succén.

– Nu i höst hade jag tjugofem konserter på trettio dagar. Det var lite i mesta laget, men å andra sidan föredrar jag göra dem i perioder. I vilopauserna (!) får jag möjlighet att öva. Är jag inte vältränad sjunker min standard lite för varje framträdande och då belastas koncentrationen desto hårdare, en nedåtgående kurva. Efter jul ska jag ha min debut i London, på Wigmore Hall, och därför tar jag nu spelledigt efter Malmö.

Tre tromboner

Londonkonserterna blir en "helkvall", en så kallad recital, då Lindberg ska spela på alla sina tre tromboner. Tre tromboner? Det låter ganska un... ovanligt.

– Det är det också, bekräftar Lindberg. Jag började på te-

nortrombone och spelar nu också alt- och barocktrombon. Barocktrombonen var den dominerande fram till 1750, sedan tog alten över. De främsta verken för tenortrombon har skrivits efter 1940.

Christian Lindberg ser som sin uppgift att stimulera intresset för trombonen och dess musik. I den ingår att inspirera tonsättare att komponera för instrumentet. Därför söker han upp dem, spelar för dem och lockar på så sätt fram nyskrivna verk.

– Det finns inte många riktigt bra konserter, bara uppåt femton stycken. Litteraturen över medelgoda konserter är naturligtvis mycket större. Men det ska bli bättre! Miklos Maros och Folke Rabe har skrivit nya verk och jag försöker få igång Ligeti och Lutoslawski.

Teagarden stimulerade

Den första som stimulerade Lindbergs trombonintresse var dxielandkungen Jack Teagarden. Annars är det tunt med förebilder i fråga om själva instrumentet.

– Konstnärligt och musikaliskt hämtar jag inspiration från sådana som Jussi Björling och Rostropovitj. Björings musik kom verkligen ända inifrån.

Till sist, någon önskan inför framtiden?

– Att repertoaren ska växa och att det om trettio år är lika naturligt att se en trombonist på scenen som en violinist!

ALEXANDER AGRELL

Gordon Jacob Trombonkonsert
Gävle symfoniorkester.

Hösten 82

Aftonens andre solist, basunisten Christian Lindberg, var liksom Rudner Sverigerepresentant vid den nyss genomförda nordiska ungdomsbienalen i Stockholm. Han spelade nu en konsert för trombone och orkester av engelsmannen Gordon Jacob, en spirituell lek med harmonier och rytmer och en absolut känsla för soloinstrumentets möjligheter.

Christian Lindberg var en angenäm bekantskap, en glad gosse som tydligen inte endast älskade sin uppgift utan också förvärvat de tekniska kvaliteterna att genomföra den. Det var både briljant och bedövande vackert!

Bengt Lundblad, Gefle dagblad

□ KVALLENS andre gästsolist, Christian Lindberg, hade på sin lott fått att spela solostämman i Gordon Jacobs trombone-konsert. En toppresentation med exponering av dragbasunens både ädla och omfångsrika register. Absolut torrent och slaggfritt genomförde Lindberg sin uppgift. Hans tekniska skicklighet strålade lika klart glänsande som hans välskötta instrument i rampljuset.

Till den fördelaktiga helhetsbilden bidrog i högsta grad Gordon Jacobs fantasifulla komposition, ett verk med självständig rik orkestersats och säkert genomfört musikaliskt stoff.

Rune Wahlberg, Arbetarbladet

Spaß mit „gestohlener“ Musik

Begeisterung in der Scheune für ein Konzert zwischen Groteske und Ernst

Hasselburg. „Stolen works and ...“ brachte der Posaunist Christian Lindberg mit zu seinem Festival-Konzert in der Scheune Hasselburg; intelligent zusammengestellte „gestohlene“, also bearbeitete Werke und anderes. Wiederum faszinierter Bläserkultur und sensible Gestaltung.

Lindberg begann mit dem „und“ seines Konzertmottos – mit einem Originalstück von Frank Martin. Weich schwang da die beredete Elegie der Ballade ein, stieg sich zu glutvoller Strahlkraft. Der Posaunist blies mit enormer Weite, bestens unterstützt von Roland Pöntinen (Klavier). Beide Solisten kommen aus Schweden;

nach Skandinavien öffnet sich das Festival immer stärker.

In der Scheune dann plötzliche Dunkelheit, ein Clown erklimmt das Podium und wird rot ausgestrahlt – Lindberg spielt, kostümiert Luciano Berios Sequenza V, 1966 dem großen Clown Gröck gewidmet. Wie ein Hexenmeister brachte der Posaunist das Grenzstück zwischen Musik und Sprache. Gestische neue Musik war das, ohne trüben Biedersinn. Ähnlich wirkte „Basta“ des Schweden Folke Rabe: Humor, Phantasie und Herausforderung; überzeugend in der virtuellen Darstellung von gespielten wie gesungenen Akkorden und vielgliedrigen Melodik.

Solistisch brachte Pöntinen drei Klavierstücke aus Debussys „Images“, die er mit feinem Anschlag pastell tonte. „Poisons d'or“ kam mit überschäumenden Klangwirbeln – pianistisch enorm klar in der Zeichnung. Die verästelte Posaunenkanilene von Webers Romanze blies Lindberg mit edlen Feinheiten in sonorer Tiefe und weicher Höhe – alles mit intensiver Gestaltung. Prokofieffs „Romeo und Julia“-Suite charakterisierten beide Solisten mit großartiger Musikalität. Große Begeisterung und Zugaben aus Ungarn und Schweden mit einer Mischung aus furioser Groteske und Ernst.

Wolfgang Pardey

Les Journées mondiales de la musique

Une relève extraordinaire

GILLES POTVIN

Tribune des jeunes interprètes de musique nouvelle. Présentation des Jeunesses musicales du Canada dans le cadre des Journées mondiales de la SIMC. Participants : Miguel A. Villafruela, saxophone (Cuba), Maja Petyo, piano (Yougoslavie), Christian Lindberg, trombone (Suède), Michael Conn, guitare (Grande-Bretagne), Claude Delangle, saxophone (France), Tobias Carron, flûte (Suède). Au piano : Michel Fournier. À la salle Alfred-Laliberté de l'UQAM, dimanche après-midi.

Dans une manifestation comme les Journées mondiales de la musique, les œuvres nouvelles se succèdent à un tel rythme et offrent une telle diversité qu'il devient difficile pour l'auditeur de faire le point. L'abondance des musiques et leur voisinage ne permettent pas toujours d'établir des distinctions et même de tenter de séparer le bon

grain de l'ivraie. À cet égard, l'initiative des JMC de réunir des jeunes interprètes de plusieurs pays dans un programme d'œuvres contemporaines constitue la plus heureuse des innovations à ces festivals comme le soulignait le président de la SIMC, l'éminent violoncelliste Siegfried Palm.

À ce concert, l'interprète et non le compositeur était la vedette mais en fin de compte, c'est le compositeur qui profitera d'une relève aussi experte et aussi motivée que la brochette de jeunes exécutants entendus dimanche. Quel compositeur refuserait en effet d'écrire pour des saxophonistes de la trempe de MM. Villafruela et Delangle, pour un tromboniste aussi prodigieux que Christian Lindberg qui, avec son seul instrument, arrive à créer un monde sonore qui défie toute comparaison (œuvres de Rabe, Berio et Martin).

namn Redakt

de F

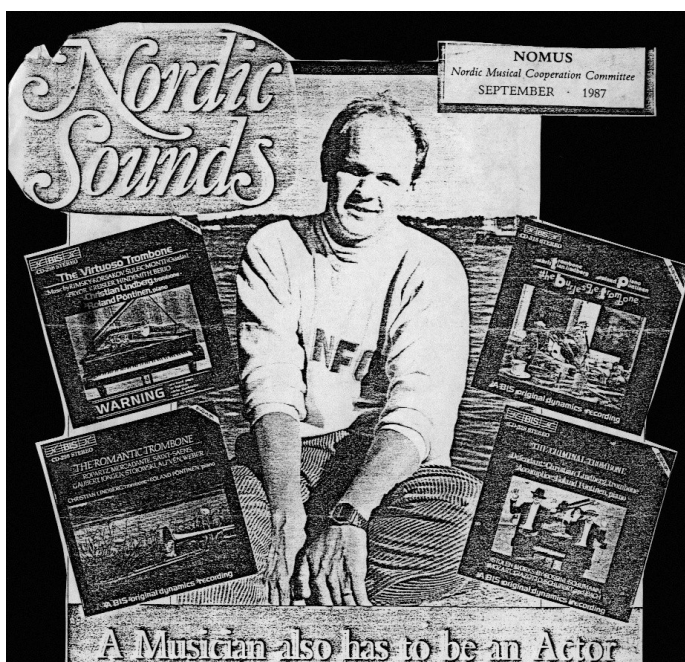
Ett unikt samarbete : 78-årige kompositören Frumerie och 28-åriga ten Christian Lindberg njutas av musikalska konsert på Stockholms i kväll.

Det är första gången Frumerie skrivit ett verk för tenor, eller riktigare, om cellosonat som han skre

– Han är en sådan kompositör, som blivit nytt", säger Christian Lindberg med entusiastisk röst. Han vill skriva något till mig i TV när han hört mig i andra sammanhang sv ja. Jag blev jättelycklig.

Annars är det inte i ett världsnamn som Lindberg att hitta musi

KNUD KETTING

Not many Scandinavian musicians can boast of having played to over 800,000 people at the celebration of Independence Day in Chicago's Central Park, not to mention the countless TV viewers who saw the event. If we restrict ourselves to musicians under the age of thirty, the number of candidates must be even smaller. There is in fact probably only one,

the Swedish trombonist Christian Lindberg, who played in Chicago last summer and has been asked to come back another time.

Lindberg's career has been developing at a dramatic pace since it was launched at the Nordic Soloists' Biennial in 1982. Even after the Biennial success he continued his studies for another six months in Los Angeles before embarking seriously on the pursuit of solo engagements. Prior to the Biennial he had studied at the Stockholm conservatory and the Royal

College of Music in London. Actually he had won a place in the Royal Stockholm Opera Orchestra after only a year at the conservatory in the Swedish capital, but he stayed for only one season – simply not his style.

The opportunities for a solo career as a trombonist are not all that good, and Christian was warned against trying; even after he had won four selection rounds for the 1982 Biennial, there were some who thought the jury had

made a mistake. "A solo trombone in a concert hall is as misplaced as an accordion in a church," wrote the music critic of one of Sweden's big daily newspapers prior to Christian's Biennial debut with the Stockholm Philharmonic Orchestra. Fortunately the reviews were in a different tone. *Dagens Nyheter*, for example, said that "Christian Lindberg is a thoroughbred musician and a complete stage personality. Whatever instrument he had chosen, one would have predicted a great soloist career for him. Nothing can stand in the way of this directness of musical utterance."

How then did it all begin? In fact Lindberg started playing a good deal later than one might have expected. He only took up the trombone at the age of seventeen. His parents are both painters (and still active as such), and music was at that time only one of Christian's many teenage interests. He played basketball and reached the Swedish second division, as far as music is concerned his favourites were the Beatles, and Jack Teagarden served as his model when he began playing the trombone in the school Dixieland band.

Jazz no longer provides Christian Lindberg with an audience. He now appears as a soloist and chamber musician in a repertoire ranging from the few classical trombone concertos by composers like Leopold Mozart and Albrechtsberger to brand new works written specially for him. So far these new works have all been Swedish, but at present the Icelandic Askell Mässon is working on a trombone concerto for Lindberg. Nor is he in doubt as to which composers he would like to write for him and his instrument: "Lutoslawski, Stockhausen, Penderecki and Maxwell Davies are the ones I would really like to write for me. There are plenty of second-rate works already in existence."

I asked him whether the whole of the instrument's repertoire was

not in reality second-rate with some few honourable exceptions, but he denied this emphatically and added with a disarming smile that the opinion was simply arrogant: "You can always get something out of a piece of music if you really try, and on the other hand a Mozart symphony can be played so badly that the audience thinks the music was bad."

Lindberg spends a great deal of time studying the music which he is to play. He learns everything by heart, often including the orchestral parts in the total of 23 solo concertos which he at present has in his repertoire. "A musician has to be able to function like an actor goes on stage. That's the only way of getting the musical message across."

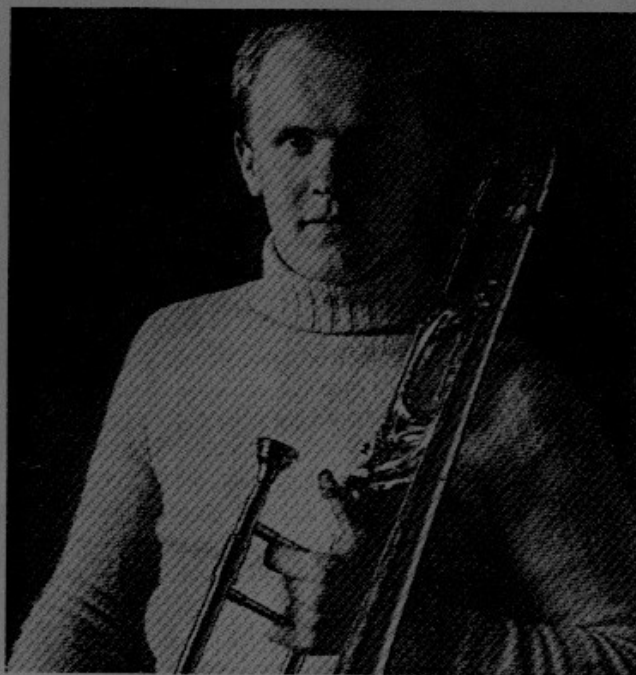
An increasing number of orchestras have recognised that Christian Lindberg is a soloist with the ability to fascinate his audience just as much as the internationally famous violinists, pianists and cellists. Personally, however, he finds orchestral engagements unsatisfactory. "You get a maximum of one or two rehearsals, and often with a conductor who in principle would like to do a decent job but also wants to make himself popular with the orchestra by sending it home a few minutes early. The result is that the concert is half play-acting and half music. I really prefer to appear alone or together with the pianist Roland Pöntinen, whom I know very well and with whom I have made four gramophone records. It might also be fun to get some pre-programmable equipment and play to a prepared accompaniment, but I don't quite know whether I could manage that. It's lonely enough being a soloist as it is."

Lindberg's four recordings (all available on CD as well as LP) have been made for the Swedish label BIS. In spite of the excellent reviews there is only one of them that he still likes himself: "No. 1 (The Virtuoso Trombone) is technically very good but musically

very immature. The same is at least partly true of *The Romantic Trombone*, where I am still imprisoned in a classical style of playing. In *The Burlesque Trombone* I have completely abandoned the traditional style of brass playing, but it is only in the last record, *The Criminal Trombone*, that I have been able to combine an expressive style of performance with a satisfactory technical standard of playing."

Several BIS recordings with Lindberg are under way, but they are with orchestral accompaniment. He is prepared to make one more "virtuoso" record, but that – he grins apologetically – will have to be enough. The *Virtuoso Trombone*, no. 5 will feature concertos by Darius Milhaud, Marius Constant and the Swede Lars-Erik Larsson plus two baroque transcriptions, a piece by Telemann and *Winter* from Vivaldi's *The Four Seasons*. Other recording projects include the concerto by the Dane Launy Grøndahl from 1924 and a concerto written for Lindberg by the elderly Swedish composer Gunnar de Frumerie. This last-mentioned piece is the result of intensive cooperation between de Frumerie and Lindberg, who performed it for the first time with great success in Stockholm last year. Cooperating with a composer was a very fruitful experience for Lindberg, who now looks forward to a similar dialogue with the Icelandic Askell Mässon. Certainly he does not want again to experience the situation in which he found himself after the 1982 Biennial, when the Swedish organisation Rikskonserter decided to congratulate him on his success by commissioning a new work. He suggested three or four composers but heard nothing until he read in the newspapers that a completely different composer had been commissioned, and that the work was already completed. Christian would like as far as possible to contribute to something musically permanent. As he says himself: "There are so many musicians who just play".

Biennalen -82 för Nordiska Solister

THE SWEDISH TROMBONIST CHRISTIAN LINDBERG

The Swedish trombonist Christian Lindberg of course had a less well-known repertoire to choose from, but it was astonishing how much really melodious, lyrical and expanded playing he could obtain from his instrument in the Pole Kazimierz Serocki's concerto. At 24 he has now obtained his soloist diploma from the State Academy of Music in Stockholm. A Swedish and a Danish scholarship have enabled him to continue his studies in Los Angeles.

Nordic Sounds

Alla sade att det var omöjligt att göra solokarriär på trombon

Christian bevisade motsatsen

HELSINGBORG: Han har övat sitt trombospel i tågkupér och på hotellrum. Till och med i en godsvagn under resa mellan två konserter. Genom en otrolig självdisciplin och på ren trots har 30-åriga Christian Lindberg blivit erkänd som världens främste, och kanske ende verkliga trombonsolist.

Alla sa det var omöjligt att göra solokarriär på trombon, Christian bevisade motsatsen.

Christian Lindberg är kvällens gästsolist vid den NST-sponsrade konserten med Helsingborgs symfoniorkester.

Och instrumentet är trombon, ett som av många dirigenter och kompositörer av klassisk musik ansett vara ett hopplöst soloinstrument. Men i Christians händer är det ett av de finaste instrument som någonsin skapats...

Det är inte instrumentet som spelar någon roll. Jag önskar alla "tina" musikföreläsare kunde förstå det, säger Christian när NST träffar honom efter lördagens repetition.

PRUTTA MED LÄPPARNA

En procent är instrumentet, resten är mänskligt uttryck.

Vad för då trombon? Vad är så speciellt med det instrumentet?

— Ingenting. Det är ett rör som man framkallar ljud ur genom att prutta med läpparna, liksom en fiol är en träåda som man får ljud ur genom att gnida hästar mot ståltråd.

Christian Lindberg är ett unikum inom musikvärlden. Han började inte spela trombon förrän vid sjutton års ålder. Han gick på naturvetenskaplig gymnasieinje, spelade basket och bildade ett dixielandband med några kompisar. Jack Tensgård var den stora förebilden.

— Sedan fick jag en seriös lärare som verkligen fick mig att förstå vilka möjligheter trombonen hade.

DRÖMJOBDET MÅDRÖM

Efter gymnasiet blev det Stockholms musikskola. Redan efter ett och halvt år blev han erbjuden drömjobbet för varje seriös musiker — en plats i hovkapellet.

— Drömmen för var musik-

— Ett metallrör som man får ljud ur genom att prutta med läpparna i det. Så beskriver Christian Lindberg skämtsamt det instrument som han är den ende i världen att göra en solokarriär på — trombon. Foto: BOSSE WIDBERG.

er. Trodde jag när jag kom dit. Men det dröjde inte länge innan jag började vantrivas.

— Tanken på att detta var slutstationen, att sitta där i 35 år och tappa lite av entusiasmen för var dag som gick. Det kunde jag bara inte.

Men något alternativ för en seriös trombonist fanns inte. Påstods det. Ingen överlever trombonsolokarriär. Dessutom finns det knappast någon musik speciellt skriven för trombon. Det var i alla fall vad Christian fick höra.

För mig stod då valet mellan att antingen sluta som musiker eller chansa. Och jag chansade.

FEM TIMMAR OM DAGEN

Fem års intensiva studier följde. Bland annat på Royal College of Music i London där för övrigt hans bror Jakob är professor i luta, och privata studier i Los Angeles.

När han sedan vann Biennalen för nordiska solister och fick uppträda med Stockholms filharmoniska orkester så lossnade det.

Idag reser Christian världen runt och uppträder. Han har bevisat att det går att överleva som solotrombonist. Men han har minnsann jobbat för det.

Minst fem effektiva arbetstimmar per dag repeterar Christian i ett specialinrett ljudisolerat rum i lägenheten på Östermalm. en stenhård disciplin han håller vad gäller repetitionerna och att hålla sig fysiskt i form är något av hans fru och tre barn lärt sig leva med.

— Öva och öva. Det är enda sättet att bli bättre på. Efter tidigast tio år börjar man behärska sitt instrument.

Christian är kritisk mot den etablerade konsertverksamheten. Musikindustrin kallar han den.

— Det är så stelt. Inget nyttänkande. Ingen kreativitet. Arrangörerna idag tror att de måste bjuda på standardverken av Mozart, Bach, Chopin, Tjarkovski och så vidare. 1900-talsmusik ska vi överhuvudtaget inte tala om.

— Publikkaran minskar och minskar. Det måste till en förnyelse inom den seriösa musiken. Det finns så otroligt mycket spännande musik som aldrig spelas.

— Kanske skulle det betyda att man tappade en del publik på kort sikt, men i ett längre perspektiv skulle det skapa intresse igen för musiken.

SOM DRAGSPEL I KYRKAN

Ingen trodde på Christian när han gav sig in på solobanan. Trombon är ett typiskt orkesterinstrument, hette det. En tidningskribent menade att solotrombon på podiet var att jämföra med dragspel i kyrkan.

Dessutom finns det ju ingen musik för trombon som soloinstrument.

— Fel. Det finns en del, men det mesta har jag fått leta fram ur gömmorna.

Nu har Christian blivit så erkänd att han har fått musik skriven speciellt för honom av en rad kompositörer.

— En del har självantagit sitt intresse efter att ha hört mig. Andra har jag fått böna och be för att de skulle hjälpa mig.

ELVIS OCH ZAPPA

Ett sådant verk är Basta av Folke Rabe, som kommer att framföras i kväll, tillsammans med en del mer konventionella verk.

— Jag vill inte berätta om det i förväg. Men det är inte vad publiken förväntar...

I ett annat verk komponerat speciellt för Christian förekommer också ljusspel och spel i fyra riktningar — klockan

på trombonen riktas åt fyra håll under musikens gång! Det stycket som inte Helsingborgspubliken får ta del av, rönte stor framgång i USA, dit Christian var bjuden tillsammans med pianisten Roland Pontinen nyligen. Bland annat var de inbjudna som gästföreläsare på Juillard School of Music and Brooklyn College Conservatory of Music.

Härnäst bär det av tre månader till Hongkong och Australien...

Några förebilder inom musiken?

— Några trombonister att ha som förebilder finns ju knappast. Men jag älskar den bortgångne pianisten Clifford Teraoka Mozarttolkning. Sen tycker jag mycket om Frank Zappa och Elvis Presley. När Elvis var som bäst överträffade han det klassiska med sin otroligt ärliga musik!

PÅR ELIASSON

Christian Lindberg...
the kind of trombone
playing I'd expect to
hear in heaven...
Ed Kleinhammer

His concert started with a splendid performance of *Basta* by Folke Raba. This piece must be one of the contemporary works that will be played well into the next century. Written for solo trombone it is a piece full of drama, and a perfect opener to a recital. Christian followed with what was for me the highlight of the evening, a most beautiful rendering of the *Andantino* and *Presto* by Michael Haydn. Christian has made his own special edition of this work, enlarging his own role to make a substantial work for alto trombone and piano. Rarely have I heard such alto playing - a lovely tone with plenty of colours, shades and nuance - absolutely delightful!

On an elaborate journey of discovery

When it is at the back of the orchestra we hardly take notice of it particularly, and when we do, it is more likely in some jazzy combination sweating it out.

Well, Christian Lindberg, tone virtuoso extraordinaire, is working to change that narrow perception of the trombone and for those of us who attended his recital on Monday we are already convinced.

Lindberg came to us loaded with prizes and accolades as one of, if not, the best trombonist shuttling solo around the world to spread the good sound. And good sound indeed it was. After a tentative introduction with Frescobaldi, the cause was further stated with a virtuosic *Sonata* by an anonymous monk and won when we

---

Trombone recital
Christian Lindberg
City Hall Theatre
Reviewed by Chris Maurice

---

reached Michael Haydn and Leopold Mozart.

By then we have realised the golden sound and rounded nuances and the impressive dynamic range of this instrument. The mood changed drastically with Stockhausen's piece de resistance and it came in a layering of sound and articulated polyphony mixing humour and earnestness. And, as in many of Stockhausen's creations, it was not without its element of

visual effect as Lindberg swivelled and spread the sound to all corners of the theatre.

Berio's *Sequenza V*, composed in memory of clown 'Grock' was almost a cabaret affair complete with special lighting and elements of farce and pathos where we also realised the trombone's closeness to human voice, as gruff and full of character as the cello in register.

After the dissonances of Stockhausen and Berio, we slid into the romantic lyricism of Guilmant and Weber. It was an elaborate journey of discovery but at the end, the enthusiastic audience was clapping and clamouring for more. Lindberg gracefully obliged with three short encores.

Trombonist who becomes a part of the instrument

THIS Swedish artist has the best of every musical quality one could possibly hope to experience. And he has the virtuosic skills to interpret his gifts.

The first work, the *Canzona* No 14, accompanied by Larry Schipull at the harpsichord, was a bit dull and it seemed that Mr Lindberg was dropping a few notes.

The second, a Sonata (CA 1660) only discovered 10 years ago by an anonymous composer in a monastery outside Brno in Czechoslovakia, was highly virtuosic and extremely interesting.

The third and fourth works by Michael Haydn and Leopold Mozart were excellently played although I prefer Mr Schipull's organ and harpsichord playing to his piano performances.

It also seemed that little rapport existed between soloist and accompanist, except at the beginning and endings of pieces.

After the interval there

REVIEW

Trombone recital
By Christian Lindberg
City Hall Theatre
June 20

By CYNTHIA HYDES

were many surprises for the disappointingly small audience, and in particular for me. Not being a great fan of Karlheinz Stockhausen, I was in fact, dreading *In Freundschaft* composed in 1983. Instead, I was astounded.

Christian Lindberg became a part of his instrument, his instrument a part of him. This work, composed in three layers, as a horizontal polyphony was one of the warmest and most human works this composer has written. Lindberg plays to the left, to the right, then around in circles and creates a simply wonderful atmosphere.

The next work by Luciano Berio was another astonishing experience.

Sequenza V in Memory of the Clown Grock (1966) brought Lindberg staggering on stage followed by a pink and purple spotlight, knocking over a stool, appearing to be drunk as he attempted to sit on it.

He whispered through his horn, the horn talked back. They embraced each other, crooned, wept until they both fell asleep. This was incredible mime, fantastic sound, a superb dedication to one of Berio's best friends, who was one of the greatest clowns who ever lived.

The last two works by Guilmant and Weber were beautifully played, Lindberg demonstrating not only his virtuosity, but his ability to "sing" into this most beautiful instrument.

He sounded like a combination of trumpet, French horn and trombone all rolled into one in these lyrically warm and romantic works from the nineteenth century.

This was an unexpectedly splendid evening of music.

CHRISTIAN LINDBERG

"The Trombone In Arts History"

Christian Lindberg's attendance at the Brisbane Symposium must have been a major drawcard for many people who attended this event. His lecture/recital totally lived up to the expectations of those present, showing clearly what a total musician he is.

The session took the form of a brief talk about music and trombone performance of an appropriate nature. The verbal sections revealed Christian as an extremely well educated musician who has researched his work thoroughly. Additionally he was extremely articulate and very pleasant, displaying an obvious love of music which was totally infectious, holding his audience in rapt attention throughout.

The first work performed was an anonymous baroque sonata. The work was played on sackbut with piano accompaniment. From the sounding of the first note I was astounded at the beautiful tone and perfection of intonation Christian drew from the instrument — two features that are a little alien to the instrument. The overall quality of this opening piece set a yardstick which unbelievably was surpassed throughout the recital.

His lecture/recital totally lived up to the expectations of those present, showing clearly what a total musician he is.

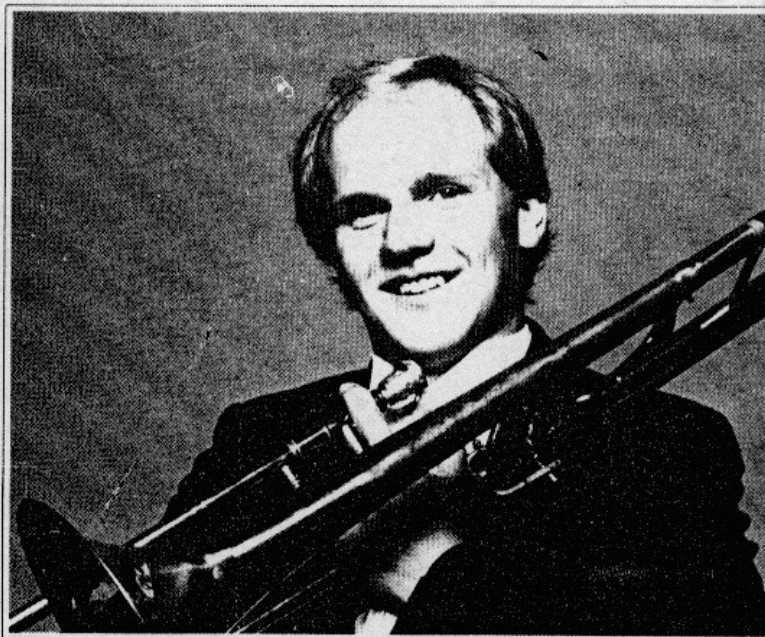
The next work was the Leopold Mozart Concerto. This was performed on a custom-designed alto trombone with Bb trigger attached. I was fortunate to hear Christian perform this work on a number of occasions throughout the Symposium, however, on this occasion I believe he surpassed all others. The absolute perfection of execution, combined with exquisite musicianship was, for want of a stronger superlative, mind-boggling. Never before have I heard such consistent articulation, precise intonation and smooth legato. On hearing this piece I realised that this was the hitherto unrealised ability of the trombone and that Christian Lindberg had set the new level towards which all trombonists must strive.

After setting such a standard at the beginning of the recital, where

to next? The only answer is to a work which, according to both Christian's manner when introducing it and his record cover, is "the most beautiful composition written for the trombone — the Weber Romance." For this work he used his Conn 88H and proceeded, for my money, to give the most beautiful performance the work has ever had.

This work is the perfect vehicle for the full extent of Christian's great musicality to be exposed. Words cannot be used to describe the beauty and sensitivity of this performance.

The ensuing piece was a wonderful change of mood. The Pryor "Bluebells" was played so fast that the first three rows of the audience had singed hair. This was a demonstration of technical prowess no

Christian Lindberg

recording can ever do justice. The relative ease with which the piece was performed was astonishing. The speed did tend to cause a slight loss of cleanness of notes at times, but was not left wanting at all as an overall performance.

The final work on the programme was Berio's "Sequenza V" which demonstrated how fully rounded a trombonist this man is. He was equally at ease and equally as successful in avant-garde as all the other works. We received a wonderfully exciting performance of this tremendously taxing work.

For myself and I'm sure for many others this session was a real eye-opener. Firstly we had the greatest trombonist alive, secondly we were shown just what is capable of being played on the trombone and, hence, the level we should aim for. For me this session was the most enjoyable and the most useful of the entire Symposium.

TOM COYLE

Trombonspel i särklass

The Burlesque Trombone.
Musik av Rabe, Serocki,
Bernstein, Defaye, Caste-
rede, Dutilleux, Chopin,
Jacobsen & Pöntinen.
Christian Lindberg, trom-
bone - Roland Pöntinen,
piano.
BIS LP-318

"Trombonen är instrumentens konung" sägs det. Nämligen i den crazybetonade musikkommentar, som ryms på mappens insida till den här skivan. För påståendet står Christian Lindberg, ackompanjerad där i sitt musicerande av Roland Pöntinen.

Men jag skriver på! När man får lyssna till trombonspel av den här klassen, d v s som saknar sin like, och musikaliska uttryck för outsinlig spelglädje, som också torde sakna sin like, då är man övertygad om att trombonen överträffar alla andra instrument i de flesta avseenden. Åtminstone om Christian Lindberg spelar på den.

Här handlar det nu mest om en viktig sida av trombonsens sammansatta karaktär: Den burleska! Repertoarvalet är därefter. Det tämligen färskas bravurnumret Basta för trombon allena av Folke Rabe inleder skivan och följs av en om inte burlesk så lättsamt underhållande sonatin för basun och piano av polacken Serocki.

En klagosång över Mippy Π (brorsans hund) av Leonard Bernstein framför Lindberg solo, till eget taktfast fotstamp, innan han med hjälp av Roland Pöntinen vid pianot tar sig an Två danser av Jean-Michel Defaye. Efter Debussy har tonsättaren kallat den första för Danse sacrée, den är som namnet anger inte särskilt burlesk av sig, och den andra för Danse profane, som åtskilligt bättre faller in under huvudtiteln på skivan. Båda danserna bär spår av jazzinflytande, den "religiösa" första dansen således har en läggning som motsvarar bluesens.

Burlesk är knappast heller Henri Dutilleux med sitt välskrivna verk Choral, Cadence et Fugato, som är högst allvarligt menat, vilket man inte kan säga om Julius Jacobsens båda bidrag till skivan: Valse 1,47 är en mycket fri bearbetning av Chopins Minutvals (med inslag också av Art der schönen s a s på köpet!) och så en 2 1/2 minut lång (kort) Sonata serioso, ett mästerstycke av citat-teknik, där Wagners Ring m fl klassiska temasnuttar växlas med minst lika klassiska signaturmelodier till Dallas, Falcon Crest och Dynastin. Det är en obeskrivlig men hejdlöst rolig musik — framförd därefter av herrarna Lindberg & Pöntinen.

Som en gärd av tacksamhet för överdådigt kompanjonskap låter

Lindberg sin tonsattande vän Roland Pöntinen få sista tonen: Camera heter mästerverket, som ömsom betecknas som komponistens ljusaste och mest livsbejakande verk, ömsom som "lidandets ljuva blomma". Föreställ dig musikens art, käre läsare!

PG BERGFORS

Klassiskt
på skiva

svårt men oerhört glädjefyllt stycke att spela.

Trots sin ringa ålder var det en meriterad solist, som Olle Wettermark och hans fina orkster hade nöjet att beledsaga.

För en som inte begriper så mycket av musik, men som tycker om det mesta som trollas fram från not-

Concours du Festival de musique Une brillante demi-finale

LE concours d'instruments à vent du Festival de Toulon a maintenant une éclatante réputation internationale : en font foi les 41 candidats inscrits et présents aux éliminatoires, venus de 18 pays différents dont la France et 17 pays étrangers.

Dix ont été retenus en demi-finale : 2 Américains du Nord, M. Don Lucas et Mme Ava Ordman ; un Britannique Andrew Berryman, un Suisse Daniel Bonvin, un Suédois Christian Lindberg, un Yougoslave Duan Krainc et 4 Français : Bruno Pongy, J.-Cl. Morisse, Yves Favre et Christian Ballaz. L'instrument en concours est le trombone.

LE TROMBONE c'est un instrument difficile car peu de choses y viennent au secours du musicien, il doit tout faire : la note et sa justesse, les diverses intensités, le calcul des intervalles et l'interprétation de l'œuvre. Les autres instrumentistes sont en général mieux secourus. Il faut donc rendre un premier hommage aux qualités techniques des candidats en lice, ils ont tous une solide formation de base. Cela dit, nos lecteurs comprendront qu'il est impossible dans un article de comparer la valeur des interprétations entendues, chaque œuvre étant jouée dix fois. Je dirai simplement que les décisions du jury qui a retenu cinq candidats pour

la finale, a confirmé à un candidat près, mon sentiment sur les interprètes.

Je voudrais plutôt dire un mot des trois œuvres imposées aux candidats, dont deux avaient une valeur réelle. D'abord les deux premiers mouvements du concerto « Gli elementi » de Mario Constant, compositeur contemporain éminent dont les pages jouées présentent une vraie richesse d'invention. Œuvre difficile qui a été comprise et exécutée avec style par le Suédois Lindberg et le Français, les autres s'y sont défendus les uns avec adresse, d'autres avec conscience simplement. Puis la « romance » de K.-M. Von Weber, musicien tout romantique dont la mélodie s'épanche avec tendresse et

chaleur. Il est dommage qu'on l'ait emputée des 49 dernières mesures ; puis, que le temps exigeait des coupures, à mon goût, il eût mieux valu les faire dans le quelconque « concertino » de Michel Spizak. Ce compositeur polonais qui a vécu de 1914 à 1965 est un musicien « néo-classique » à un point qui rend le « néo » superflu : rien ne montre que Debussy n'avait plus que quatre ans à vivre quand il est né, que Ravel était en pleine maturité, Schönberg déjà contesté, Stravinsky déjà célèbre et qu'il avait dans sa propre patrie un musicien de la taille de Szymanowski ! Il faut donc particulièrement louer le Suédois Lindberg d'avoir donné une signification à ces

pages au point de les rendre en de brefs instants émouvantes. D'autres, comme Miss Ordman, MM. Lucas, Pongy, Bonvin, Favre et Ballaz ont su les animer avec habileté, c'est bien.

Vous connaissez tout de mon sentiment sur cette demi-finale dont l'intérêt fut réel en somme, malgré les dix répétitions de chaque œuvre ! Une remarque réconfortante à faire : le public était plus nombreux que lors des précédentes demi-finales, même l'après-midi chose rare, en soirée c'est plus normal. Il reste que l'attention témoignée par les auditeurs montre bien qu'il a quelque chose de changé dans la vie musicale toulonnaise. C'est

la juste récompense des efforts accomplis tant par l'Association des concerts classiques, que par le Festival de Toulon, et aussi par diverses sociétés comme l'Association culturelle franco-allemande, la Dante Alighieri, « Musique joie du cœur », l'Académie du Var, et plus récemment par le quintette à vent « Méditerranée », « Musica antique » et peut-être d'autres encore qui m'excuseront de ne pas les citer toutes.

Pour terminer cet article, il me reste à donner les noms des cinq candidats que le jury a retenus pour la finale : MM. Don Lucas (U.S.A.), Bruno Pongy (France), Daniel Bonvin (Suisse), Christian Lindberg

(Suède), et Yves Favre (France). Ils devront jouer deux œuvres : une d'Albrechtberger, musicien autrichien, ami de Haydn et de Mozart, qui fut aussi le maître de Beethoven, l'autre de Marcel Landowski, compositeur français né en 1915 qui a rempli avec efficacité plusieurs fonctions officielles et mené campagne pour l'animation musicale en France.

De tempérament néo-romantique dans la lignée de Honegger, ennemi de l'abstraction, il se situe dans une sorte d'expressionnisme vivifié par l'émotion. Il a écrit une œuvre spécialement pour ce festival qu'il sera fort intéressant d'écouter.

Pierre BOURGOIN

Et basunfænomen

Trombonens fængslende trængsler

MUSIK

*Magasinet, Odense:
Christian Lindberg,
basun, F.U.T.*

Lige siden jazz-veteranen Peter Rasmussen i fordums tid boltrede sig med udsøgt virtuositet bl.a. i Odenses nu hedengangne Rosenhaven, har jeg været en svoren basuntilhænger.

Ganske vist hører det til sjældenhederne, at d'herrer basunister har mulighed for at udfolde sig solistisk i hvert fald i symfonisk sammenhæng, men i torsdags havde Odense Symfoniorkester indforskrevet den svenske Christian Lindberg, der ved denne koncert på helt forrygende måde tog sig af »småtingsafdelingen«.

Naturligt nok havde også F.U.T. (Fyns Unge Tonekunstnerselskab) sikret sig Christian Lindberg til sin

koncert fredag aften, som for lejligheden fandt sted i Magasinet, Brandts Passage, Odense.

Nu var det desværre(?) ikke som jazzmand, unge Lindberg fik lejlighed til at udfolde sig, men derimod kastede han sig over et par af Darmstädterskolens gamle klassikere, bl.a. Karlheinz Stockhausen og Luciano Berio.

Hvad der imidlertid fængslede og morede umiddelbart var amerikaneren John Cage's solo for Sliding Trombone fra 1958. Et virkelig skægt stykke musik og et af de første solostykker skrevet for trombone. Det er et happening-nummer, der med utrolig fantasi beskriver de ikke ukendte trængsler en blæser i dag udsættes for. Måske kunne det føles lidt for omstændeligt, men sådan er nu engang basunens betingelser.

Christian Lindberg manøvrerede sig med megen charme og behændighed gennem dette meget utradi-

tionelle stykke, men viste i sin indledningsfanfare sin fantastiske formåen og sjældne teknik ved sine behændige og tydeligt illustrerende manøvrer over trombonens utrolige tonestige.

Lindbergs virtuositet fik vi allerede et glimrende indtryk af i torsdags, men i fredags viste han visse øjeblikke en herlig, gedigen, fuldtonende klang, som ville være en ren ørenschmaus, hvis vi oplevede den i forspillet til 3. akt af Lohengrin.

Det fik vi nu desværre ikke i fredags, men derimod en forrygende Humlebi og lidt fløjteimitation fra Bach's h-moll suite. Alt hvad der kunne frigøres af kvalificerede blæsere, havde samlet sig om dette svenske unikum, så nu ved Tomas Vetö, der havde bænket sig på forreste række, hvor han eventuelt kan hente sin næste solist, når turen engang går til Mongoliet.

Mogens Wedel